

Øvre Eiker kommune
Postboks 76
3301 HOKKSUND

2024/1261 -
Deres ref: 35047/2024
Vår ref: 2024/226779
Dato: 09.10.2024

Høringsuttalelse - Kommunedelplan for ivaretagelse av naturmangfold - Planprogram - Høring og varsel om oppstart

Vi viser til dokumenter datert 29.08.2024, deres ref. 2024/1261 – 35047/2024.

Mattilsynet uttaler seg i plansaker som sektormyndighet på områdene drikkevann, plantehelse, fiskehelse/fiskevelferd og dyrehelse/dyrevelferd.

Hensikten med kommunedelplanen for naturmangfold er å få en helhetlig oversikt over verdifulle naturområder og arter i Øvre Eiker kommune. Følgende overordnede mål er forankret i klima-, energi- og miljøplanen (vedtatt oktober 2023): «Kommunen naturmangfold og naturressurser skal ikke forringes i verdi.». Kommunedelplanen for naturmangfold skal bli et retningsgivende styringsverktøy, i alle roller der kommunen berører spørsmål knyttet til naturmangfold.

I Øvre Eiker ansees hovedutfordringene for naturmangfold å være knyttet til arealbruksendringer, forurensning, klimaendringer og fremmede arter.

Innspill generelt

Vi har ingen merknader til føringene som er lagt til grunn for arbeidet. Vi støtter målet om at kommunedelplanen skal bli et kunnskapsgrunnlag som kommunen skal brukes som et styringsverktøy for å utarbeide strategier.

For å få gjennomført de nødvendige tiltak i arealplanleggingen og i reguleringsplaner på disse områdene har kommunen en rekke virkemidler. Det omfatter blant annet arealformål, hensynssoner, bestemmelser og retningslinjer. De kan benyttes og kombineres på ulike måter for å beskytte naturtyper mot nedbygging og inngrep. Det er viktig å angi tydelig hvilke føringer som gjelder på hvert enkelt areal.

Det er viktig å se denne planen i sammenheng med andre kommunedelplaner som berører våre fagområder, for eksempel planer for drikkevann, vannmiljø, avløp etc.

Innspill - Drikkevann

Naturmangfold har stor betydning for å sikre et bærekraftig miljø, som igjen vil ha direkte eller indirekte positiv betydning for drikkevannsinteresser.

På generelt grunnlag er det viktig å sikre ivaretagelse av vannmiljøet. Det bør gis tydelige føringer for hvordan byggegrenser langs vann og vassdrag skal praktiseres. Dette har betydning for beskyttelse av drikkevannskilder og forurensning av drikkevann.

Vannforskriften legger rammer for mest mulig helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vannforekomstene. Dette er en viktig premisse for naturmangfold i vassdrag, og den gir avgjørende rammebetingelser for forvaltning av drikkevannskilder. Vi viser til regionale vannforvaltningsplaner for Vest-Viken vannregion 2022-2027 med tiltaksprogram og handlingsprogram. Fremmede arter, tilstand og utfordringer relatert til vannregionen, er beskrevet i eget kapittel. Det er videre vurdert at en bedre kartlegging og overvåkning er nødvendig for å begrense fremmede arter. I tillegg er kommunens arbeid med bekjempelsestiltak av fremmede arter avgjørende for naturmangfoldet.

Opprettholdelse av naturmangfold i innsjøer og tilførselselver / bekker og nedslagsfelt er en vesentlig forutsetning for å bevare drikkevannskilders kvalitet, og med det av vesentlig samfunnsbetydning. Arealforvaltning har stor påvirkning på vannkildene med nedslagsfelt.

Innspill - Dyrevelferd

«Lov om dyrevelferd» omfatter forhold som påvirker velferd hos eller respekt for blant annet pattedyr, fugler, krypdyr, amfibier og fisk. I loven står blant annet: «Dyr skal behandles godt og beskyttes mot fare for unødige påkjenninger og belastninger».

Naturmangfold og dyrevelferd er tett knyttet sammen. Mange dyrearter er avhengige av å kunne bevege seg over store områder for å finne mat, partnere og egnet habitat. Fragmentering av habitater på grunn av menneskelige aktiviteter kan begrense disse bevegelsesmønstrene, noe som kan påvirke dyrearters overlevelse og trivsel.

Kantskog langs vassdrag har stor betydning for livet både ved og i vann. Røtter av busker og trær binder jorda sammen og hindrer erosjon og fungerer som et filter mot alle typer forurensning. Intakt kantvegetasjon langs elvestrenger er viktige levesteder og trekkruer for blant annet rådyr, rev og grevling. Kantvegetasjonen gir også skjul for fisk og danner skyggepartier. Det er særlig viktig om sommeren ved lav vannføring.

Bevaring av naturmangfold er derfor en viktig faktor for å redusere belastningen på dyr og med det fremme dyrevelferden. Dette inkluderer bevaring og restaurering av naturlige habitater, regulering av menneskelige aktiviteter som kan true dyrepopulasjoner, og utvikling av bærekraftige praksiser for å opprettholde et balansert økosystem.

Innspill - Plantehelse

Det viktig å unngå spredning av planteskadegjørere og ugress som floghavre.

Floghavre er skadelig for norsk korndyrking og er underlagt egen forskrift (floghavreforskriften).

Spredning av floghavre kan skje ved blant annet flytting av masser og maskiner / utstyr som ikke er tilstrekkelig rengjort. Frø som blir pløyd ned, kan ligge i jorden i flere år (opp mot 10 år) uten å ta skade.

Floghavre gjør skade ved å konkurrere med kulturplantene om næring, lys og vann.

Mye floghavre i åkeren fører derfor til redusert avling, mer bruk av plantevernmidler og økte kostnader.

Potetcystenematode (PCN) og funn av dette kan få store konsekvenser og innebærer strenge restriksjoner. Forskrift om plantehelse benyttes i forvaltningen av PCN.

Hønsehirse er et voksende problem i Norge. I verdenssammenheng er dette ugresset rangert som det tredje verste ugresset. I Norge er det nå utbredt fra Trøndelag og sørover som ugras i potet, grønnsaker og vårkorn. Hønsehirse sprer seg nordover på grunn av et mildere klima. Også her nevnes bruk av

plantevernmidler som en del av bekjempelsestiltakene. Mattilsynet forvalter ikke regelverk for bekjempelse av hønsehirse.

Ovennevnte eksempler viser at det ikke bare er svartelistede arter som kan utgjøre et problem. Svartelistede arter forvaltes av Miljødirektoratet.

Innspill - Fiskehelse

Det er generelt viktig å unngå spredning av smittsomme sykdommer til alle vassdrag. Mattilsynet viser derfor til at det er særlig aktsomhetsplikt med tanke på å forebygge og forhindre risiko for spredning av smittsomme sykdommer på dyr, herunder akvatiske dyr. Det kan være krav til rengjøring av anleggsutstyr, etablering av vandringshindre osv.

Vi ønsker informasjon videre i arbeidet med kommunedelplanen.

Med hilsen

Marit Beseth Nordeide
seniorinspektør

Rita Aina Kvennejorde
avdelingssjef

Dokumentet er godkjent elektronisk.

Kopi til:

STATSFORVALTEREN I ØSTFOLD, BUSKERUD, OSLO OG AKERSHUS